

(המשך מעמוד 31)

מעוצבנות. אך בכל רגע יכלה להתחולל התפוצצות.

בסך-הכל היתה זאת אייבהנה קטנה: אנטי-הביטחון רצו שהדרך תישאר פנויה ובטוחה לבואו של ראש-הממשלה. ומטי רתם היתה להגן על בגין כפי שהם רגילים להגן על אנוור אל-סאדאת. הישראלים הנרגזים ראו ביחס אנטי-הביטחון פגיעה בהם.

לכסוף הסתדר חכה, כפי שקורה תמיד במצרים: כגון בא ונכנס, לאחר מכן נכנסו האורחים והעורף כיב, ולכסוף נכנס כל מי שרצה, ולא נותר אף עיתונאי אחד בחוץ.

הרומן

של סוזי

בבית-הכנסת יצרו העיתונאים המר לה נוראה. דחפו איש את רעהו וטיפסו על השולחנות, כדי להנציח את ראש-הממשלה ברגע ההיסטורי. כמו במעמד ליד הפיראמידות, שבו נערכו סצנות דומות, לא דאג איש לסידורים נאותים לצילומים. אם בכלל נותרו מן הביקור תצלומים מתאימים, שהנציחו את המעמדים ההיסטוריים. הרי זה תודות לעקשנות ולמאמץ העל-אנושי של הצלמים (ובמיניהם גילה רוזן שלנו) ולתשיותו של צלמו הצמוד של בגין, משה מילנר.

מצאתי את עצמי עומד בקירבת בגין, ואין כיפה לראשי. פשוט לא היתה לי אינני איש מאמין, אך לא היה עולה על דעתי לנעול נעליים במיסגד, לחבוש כור בע בכנסייה, או להימצא גלוי-ראש בביית-כנסת. אך פשוט לא היתה לי כיפה. לפתע נזרקה לעברי כיפה, ממרחק של כמה מטרים. היה זה יחיאל קדישא, ראש לישכתו של בגין.

במעמדים כאלה, הנשגב והמגויף החך מתערכבים, זגם הרציני והמי ששעשע.

אשה זקנה, מנשות הקהילה הקטנה שי שרדה בקאהיר, נדחפה לעבר בגין ונישקה אותו בהתרגשות. הדבר גנע לליבם של כל הנוכחים. כעבור כמה דקות, כאשר נשא בגין את דבריו בעברית, שאלה אותה אשה: "אינו שפה הוא מדובר?"

בקירבת בגין עמד יהודי גבוה, חבוש כיפה, וגראה כאילו הוא מתפלל באדרי קול. זה היה אריק רולו, כתב לה מונד לענייני המרחב, המושמץ באורח-קבע על-ידי חוגים רישמיים וכלי-התיקשורת הישראליים. בגלל יחסו החיובי לעמדה הערבית. פעם ניסיתי להציגו לפני בגין, כשה היה עדיין ראש-האפוזיציה, הלה סירב. אבל רולו היה כאן בביית - הוא יהודי די שגדל בקאהיר, והתפלל בילדותו פע-מים ללא-ספור בביית-כנסת זה.

בביית אחרת היתה, כמובן, סוזי אבן. אומרים שבכתה מרוב התרגשות. אומנם אין זה נכון שהיא נישאה בביית-כנסת זה. הרב של בית-הכנסת בא אל בית מיש-פחתה בשכונת גיזה, במקום שבו שוכנת עתה השגרירות הסעודית, לא הרחק מבי תו הפרטי של אל-סאדאת, והשיא אותה שם.

אלם יש סיפור בלתי-ידוע, המקשר את גורלה של סוזי היפה לביית-כנסת זה. שמעתיו לפני שנים מפי בתו של באשא יהודי מצריים, ידידת-נעורים של סוזי אבנש. וזה הסיפור:

בימי מלחמת-העולם, היו המישפחות היהודיות הטובות בקאהיר נוהגות לשלוח את בנותיהן בשבתות לבית-הכנסת. כדי לאתר שם קצינים מצבאות בנות-הברית. המטרה היתה להזמין את הקצינים היהודיים לבתיהם של חברי הקהילה, כדי שי יבלו את סעודת-השבת באווירה יהודית חמה. (אפשר, כמובן, לשער שהסתתרה גם מחשבה שנייה מאחרי ההזמנה. ההורים היהודיים חיפשו חתנים יהודיים.) באחת השבתות, כאשר שתי הבנות הלכו לבית-הכנסת, מצאו שם קצין צעיר, גבה-קומה וממושקף, של אנף-המדוען הבריטי, שהציג את עצמו כאודרי איבן. סוזי לקחה אותו הביתה.

מיפקדת

אצ"ל שרה

יפרה לי החברה: "כעבור כמה שבו עות סיפרה סוזי שהיא מתכוונת להתיחתן עם אודרי זה. אמרת לי: מה, השתגעתי? את צעירה, יפה, עשירה! בש-ביל מה את צריכה בחור שאין לו מעמד וכסף? אבל סוזי התעקשה." "אפשר, אפשר, איפוא, לאמר שבחיי סוזי

זי אבן, בית-הכנסת הזה מיוזא תפי קיר מיוחד מאד.

את הדרך מבית-המלון לפיראמידות עשיתי באוטובוס שהיה שמור לאורי חיו של מנחם בגין, שבאו עימו במטוס. רציתי לדבר על שימרון אביו, שהיה המח"ט שלי בתש"ח. כדרכו התעניין אביו דן במצב התברתי במצריים, בכלכלה ובתשתית.

כששוחחנו על כך, תוך כדי מעבר על פני המיבצר העתיק של צלאח-אל-דין ועירי המתים, לא יכולתי שלא להיזכר בימים ההם, כשלחמנו בצבא המצרי בשערי תל-אביב. מי היה מאמין שפעם נשב באר-טובוס ונעבור בקאהיר?

"לקח לנו שלושים שנה להגיע הנה!" הערתי.

"מה יש?" התלוצץ אחד השכנים באר-טובוס, "למשה רבנו זה לקח ארבעים שנה להגיע מכאן לארץ."

מה עשו נוסעי אוטובוס זה - ידידי של מנחם בגין, נציגי המחלת, אנשי מיפקדת אצ"ל ועוד ועוד, כאשר התגשם חלומם, והם עברו לראשונה בחייהם ברחובות קאהיר?

האם ישבו רחוקים והביטו מבעד לחלון במראות המופלאים? האם חרטו בזיכרונם את הרגעים ההיסטוריים? **לאו דווקא. במשך כל הדרך - מן הקצה הצפוני-מזרחי של העיר**

הזמנת בני מישפחת הכים לי מצריים היתה בודאי מזכירה פרי שה זו דורו שלמד מאז לראות בי ישראל סוכנת האימפריאליזם בי מרחב.

ידידו

של נאצר

עומת זאת היה באוטובוס אדם, שהיה צריך להיות שם: ירוחם כהן, ה"גינגי" המפורסם, שלישי של יגאל אלון בתש"ח. שהתיידד עם גמאל עבד-אל-נאצר בהפסקות שבין הקרבות בכיס פלור-גיה. עבד-אל-נאצר הזכיר אותו בסיפרו הפילוסופיה של המחפכה. כשהצגתי את ירוחם לפני גנרל מצרי, נזכר הלה מייד בשם שהוזכר בספר.

לפני שנים רבות פירסם העולם הזה סקופ כביר: עם הגיעו לשלטון במצריים, הזמין עבד-אל-נאצר את ירוחם כהן בחשאי לביקור בקאהיר. ראינו בכך אז יותר ממהווה אישית. זאת יכלה להיות התחלה של יומת-שלום היסטורית. אבל מישרד-החוץ שלנו מנע את הנסיעה.

"יכולת להיות כאן לפני 25 שנים," אמרת לי ירוחם, תוך כדי נסיעה באוטובוס. **חכך שלא צולמה תמונה של**

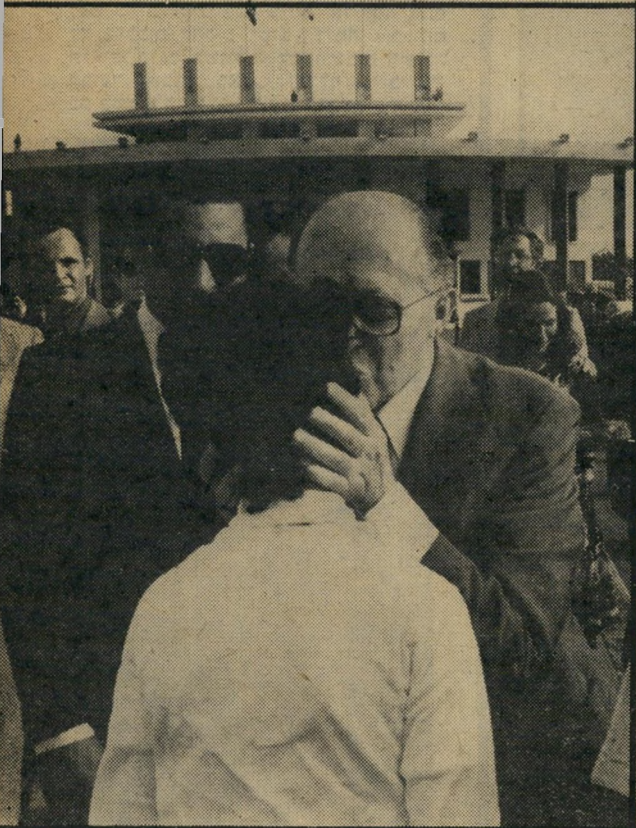
אינני סבור שהיתה סכנה ביטחונית כל-שהי. הקהל היה ידידותי.

ביום הראשון שמחו העיתונאים הישראליים כאשר הקהל ברחוב ניפנף להם בידדות. אולם הקהל לא ידע כלל שזוהי שיירה של ישראלים. והוא רגיל לנפנף כך בידדות לעבר כל אוטובוס של זרים העובר על פניו.

אך ביום השני - יום בואו של ראשי-הממשלה עצמו - כאשר אמצעי-התיק-שורת המצריים החלו מקדישים תשומת-לב גוברת והולכת לביקור בגין, זיהו רבים את השיירה. אוטובוס אחד נשא שלט בעברית - "ועדת העורכים" - וזאת היתה הכתובת העברית היחידה בקאהיר. מכוניתו של ראש-הממשלה עצמו היתה מקושטת בדגלים ישראלים, וקל היה לזהותה. אין ספק שתגובת הקהל, לאורך עשרות קילומטרים של מסלול, היתה ספוגנית, ידידותית ולבבית - אם כי לא יצא מגידרו מרוב התלהבות.

פסוק אחד שאמר בגין בקאהיר עור יותר מכל דבר אחר לשפר את האווירה. זה נראה כדבר של מה-יבכך, אך הוא רחוק מלהיות כזה מבחינה ריגשית.

ליד הפיראמידות, כאשר כימעט נחנק עליידי העיתונאים והצלמים שצבאו עליו, ואנטי-הביטחון של שתי המדינות הצריחו בקושי להגן עליו, נשאל בגין על-

נשיקה אחרונה

שוב מנשק בגין - הפעם את אחד משני הילדים, שהוצבו על מסלול נמל-התעופה בטכס הפרידה, לצד שתי ילדות, ושהגישו פרחים. במשקפיים הכהים: חוסני מובארק.

ידי שדרנית מצרית אם הוא עדיין טוען כי הפיראמידות נבנו על-ידי בני-ישראל הקדומים. בגין השיב: "לא, לא! לא הפיראמידות אלה!"

הדבר זכה בפירסום רב. למחרת היום הקדיש "אני-הראם" לכך ידיעה מיוחדת, כעמוד הראשון, תחת הכותרת: "בגין: אין זה נכון שהיהודים השתתפו בכניית הפיראמידות."

באותו גיליון הופיעה גם ידיעה גדולה על תוכניות-הפיתוח של מצריים בסיני. אפשר לערוך השוואה מעניינת בין התוכניות מצריות האלה ובין התוכניות הישראליות להפיכת הנגב מחנה-צבאי ענקי. הניגוד אכן משוע.

הפיראמידה

הרביעית

בגיזה יש שלוש פיראמידות. עמוס קינן טוען כי בקרוב תעמודנה שם ארבע: הישראלים יקימו במהרה פירא-מידות של פסולת, קופסות ריקות ובקבוקי קוקה קולה.

הצהרת אהבה

כך נראה בגין בתמונה זו, כשהוא כאילו פונה ישירות אל גיזהאן היפהפיה, המשפילה את עיניה. אך הדבר נובע מזווית-הצילום בילבד. התמונה צולמה באמצע נאומו של בגין במסיבת-הגן.

ירוחם כהן ליד קברו של עבד-אל-נאצר, ברגע של דומיה ותהייה רות של חבר לכבודו של חבר. הדבר פשוט לא קרה. איש לא דאג להביא את ירוחם אל הקבר. חבל.

היהודים

והפיראמידות

המצרים עשו מאמץ ביטחוני כביר כדי להגן על הביקור. לאורך עשרות הקילומטרים של מסלול-ליי-הנסיעה של השיירה בקאהיר - עיר שגודלה כימעט כגודל לונדון וניו-יורק - עמדו שורות של שוטרים משני עברי הכביש. שוטר אחד לכל 20 מטרים. כשגבו אל השיירה ופניו לעבר סכנה אפשרית. זהו הנהל בעת נסיעותיו של אל-סאדאת עצמו בעיר.

אני משער שבמפך-הכל גוייסו למיבצע זה כמה רכבות שוטרים. כולם לבשו מדי-חורף שחורים, עשויים מצמר, והם עמדו שעות רבות, כחום שלאיי-אמן, מכדי לנוע.